

Gezondheidspreventie Info van de zorgzones

Drugsgebruik: preventie en risicobeperking

Augustus 2026

Augustus 2026

Jaarlijkse themakalender

Elke maand een actuele thematiek!

Elke maand worden enkel de inhoud en materialen geactualiseerd die verband houden met het thema van die maand. We bundelen voor u nuttige diensten en hulpmiddelen, binnen en buiten de Zorgzone.

De andere thema's worden in de loop van het jaar bijgewerkt, volgens onderstaande kalender:

Januari Baarmoederhalskanker	Juli Hydratatie
Februari Alcoholverslaving	Augustus Huidkanker
Maart Dikkedarmkanker	September Vaccinatie
April Tuberculose	Oktober Borstkanker
Mei Tabak	November Diabetes
Juni Risicobeperking	December HIV & SOA's

Heeft u inhoud om met ons te delen?

Beschikt u over hulpmiddelen of bronnen in verband met het thema die niet in dit document zijn opgenomen?

[Neem gerust contact met ons op!](#)

Augustus 2026

Inhoudsopgave

Goed om te weten	4
Sociale ongelijkheden op gezondheidsgebied en prioritaire doelgroepen	5
Specifieke risico's bij drugsgebruik: chemische onderwerping en chemische kwetsbaarheid	5
Toegang tot hulpbronnen en zorg bevorderen	5
Aandachtspunten voor professionals	6
Meer informatie	8
Om te lezen	8
Om te beluisteren	14
Om te sensibiliseren	15
Om te begeleiden	19
Om deel te nemen	22
In de zorgzone	26
In de Zorgzone Centrum-West	26
Referenties	27

Om te lezen

Een rubriek om bestaande wetenschappelijke en niet wetenschappelijke artikels, rapporten en boeken over het onderwerp te verzamelen.

Om te bekijken

Een rubriek om bestaande visuele content over het onderwerp te bundelen: films, documentaires, videoclips.

Om te sensibiliseren

Een rubriek om bestaande didactische of educatieve materialen te bundelen: flyers, infographics, spellen over het onderwerp.

Om te beluisteren

Een rubriek om bestaande audiocontent over het onderwerp te verzamelen: podcasts, radiocolumns, luisterboeken, audiodocumentaires.

Om deel te nemen

Een rubriek om bestaande evenementen, themadagen, conferenties en webinars over het onderwerp te verzamelen.

Om te begeleiden

Een rubriek om bestaande plaatsen, praatgroepen en diensten te bundelen die uw doelgroep kunnen begeleiden rond dit thema.

Augustus 2026

Goed om te weten

Het gebruik van psychoactieve stoffen komt bij vrijwel de gehele bevolking voor en neemt verschillende vormen aan, afhankelijk van de middelen, de context en de levensloop. Het gebruik is heel divers, verandert in de loop van de tijd, en leidt niet altijd tot verslaving. In het Brussels Gewest zorgen de grote sociale ongelijkheden, de diversiteit van de doelgroepen en de concentratie van kwetsbare situaties ervoor dat bepaalde risico's toenemen. Om beschermende factoren tegen deze risico's te ontwikkelen of versterken, is dan ook een brede, gecoördineerde aanpak nodig die is afgestemd op de lokale realiteit.

Om deze uitdaging aan te gaan, past de begeleiding van mensen rond drugsgebruik in een **geheel van interventies** waarbij **preventie en gezondheidsbevordering, risicobeperking en zorg** met elkaar worden gecombineerd. Die benaderingen vullen elkaar aan: ze spelen in op verschillende situaties, behoeften en momenten in het levenstraject van mensen. Deze Preventie-info focust op preventie en risicobeperking.

Preventie is een brede aanpak die erop gericht is alle mensen en gemeenschappen handvatten te geven om hun omgeving te verbeteren, niet door middelen simpelweg te verbieden, maar door hun te leren weloverwogen keuzes te maken, hun psychosociale vaardigheden te versterken en mogelijke risico's en schade te beperken. Preventie past in een **op gezondheidsbevordering gestoelde aanpak** die erop gericht is sociale banden te versterken (pesterijen tegengaan, gevoel van verbondenheid versterken, ...) en een gastvrije, veilige en niet-stigmatiserende omgeving te creëren, zowel op institutioneel als op menselijk vlak. Scholen, welzijns- en gezondheidsdiensten, jeugdhuizen, opvangcentra en openbare ruimtes zijn allemaal omgevingen waarin dit kan worden opgebouwd. In tegenstelling tot risicobeperking is preventie bedoeld voor iedereen, ongeacht of er sprake is van middelengebruik.

In België wordt **risicobeperking** in de interfederale strategie rond verslavingen erkend als een van de pijlers van het overheidsbeleid. Deze benadering is vanaf de jaren 1980 in Europa ontwikkeld, met name in de context van de hiv-epidemie. Ze streeft ernaar de gezondheids-, psychologische en sociale gevolgen van het gebruik van psychoactieve middelen – of deze nu legaal (alcohol, geneesmiddelen, ...) of illegaal zijn – te voorkomen of te beperken.^{1,2} Risicobeperking richt zich tot alle drugsgebruikers, of ze verslaafd zijn of niet. Het gaat niet om stoppen met gebruiken of om een plan om af te kicken. De aanpak gaat ervan uit dat elk verminderd risico een voordeel is, zelfs als je blijft gebruiken. Deze aanpak maakt het mogelijk om contact te houden met mensen, hun zelfredzaamheid te versterken en de toegang tot zorg, huisvesting, sociale rechten of andere vormen van begeleiding te bevorderen.

[1] Risicobeperking is ook van toepassing op andere vormen van gedrag, zoals bepaald verslavende praktijk zonder gebruik van middelen (kansspelen en gokken, problematisch schermgebruik, enz.).

[2] In onze 'Preventie-info' zijn al andere publicaties verschenen over risicobeperking (alcohol en hiv/soa's).

Augustus 2026

Sociale ongelijkheden op gezondheidsgebied en prioritaire doelgroepen

Middelengebruik en de daarmee samenhangende schade (op gezondheids-, psychologisch en sociaal vlak) worden sterk beïnvloed door de sociale gezondheidsdeterminanten, zoals levensomstandigheden, economische middelen, discriminatie of toegang tot gezondheidszorg. Bepaalde bevolkingsgroepen, met name mensen in bestaansonzekerheid, daklozen, gedetineerden of ex-gedetineerden, mensen met een psychische aandoening, migranten, sekswerkers, bepaalde jongeren en gender- en seksuele minderheden, lopen een groter risico op deze schade.

Specifieke risico's bij drugsgebruik: chemische onderwerping en chemische kwetsbaarheid

Chemische onderwerping betekent dat iemand zonder zijn of haar medeweten of onder dwang een psychoactieve stof toegediend krijgt, met als doel zijn of haar waakzaamheid of vermogen om toestemming te geven te verminderen, vooral om een aanranding te plegen.

Chemische kwetsbaarheid houdt in dat iemand vrijwillig stoffen gebruikt die de blootstelling aan risico's zoals geweld, ongevallen of seks zonder wederzijdse instemming vergroten.

Bij seksueel geweld worden deze misdrijven vooral door mannen tegen vrouwen gepleegd.

Toegang tot hulpbronnen en zorg bevorderen

Bepaalde regelingen op het gebied van preventie, risicobeperking en zorg zijn toegankelijker gemaakt:

- **Substitutiebehandelingen** (methadon, buprenorfine) worden onder bepaalde voorwaarden vergoed door de verplichte ziekteverzekering.
- Steriel injectie- en/of inhalatiemateriaal is gratis verkrijgbaar bij 11 ruilpunten in het Brussels Gewest en als Sterifix-kit voor € 0,50 in bepaalde apotheken. [DAMSI² - Modus Vivendi](#)
- De **analyse van psychotrope middelen** of **TRIP** (Testing Rapide et Itinérant de Psychotropes) is gratis en anoniem beschikbaar bij de vereniging Modus Vivendi of in de risicobeperkende gebruiksruidtes. [TRIP - Modus Vivendi](#)
- Door een arts voorgeschreven **screenings** (hiv, hepatitis, soa's, enz.) worden vergoed volgens de gebruikelijke regels van de ziekteverzekering, met een tegemoetkoming van het ziekenfonds. Gratis en/of anonieme tests zijn mogelijk in hiv-/soa-referentiecentra, centra voor gezinsplanning en gespecialiseerde verenigingen. Op te merken valt dat screening nuttig is bij seksueel risicogedrag en bij bepaalde manieren van drugsgebruik.

[Soa test - Wanneer en waar testen op soa's?](#)

Augustus 2026

Aandachtspunten voor professionals

- **Houd rekening met de volledige levenssituatie:** Middelengebruik gebeurt vaak in een context van bestaansonzekerheid, geweld, isolement of psychische problemen. Als je iets aan het drugsgebruik wilt doen, moet je ook zorgen dat de betrokkene toegang heeft tot rechten, huisvesting, zorg en sociale voorzieningen
- **Neem een niet-oordelende houding aan:** Een persoon is meer dan alleen zijn of haar drugsgebruik. Door te luisteren en respect te tonen, bouw je vertrouwen op en houd je de band in stand, wat fundamenteel is om te voorkomen dat de problemen erger worden. Daarom mag drugsgebruik geen reden zijn om iemand uit te sluiten van algemene dienstverlening.
- **Benadruk de eigen kracht van mensen:** Risicobeperking en preventie bouw je samen met de betrokkene op door veranderingen te ondersteunen die hij of zij mogelijk acht, hoe klein die ook zijn. Elke stap kan helpen om de risico's te verminderen: een andere toedieningsmethode gebruiken, bepaalde combinaties van middelen vermijden, de gebruiksomstandigheden beter aanpakken, de persoon beter begeleiden in zijn of haar doelen voor meer welzijn (sociale contacten, huisvesting, lichamelijke gezondheid, ...) of zijn of haar persoonlijke kracht versterken.
- **Doe aan netwerken:** Situaties waarin middelen worden gebruikt, kunnen complex zijn en vereisen daarom een multidisciplinaire aanpak. In het Brussels Gewest zijn er talrijke gespecialiseerde diensten die eerstelijns werkers kunnen ondersteunen. Door in een netwerk te werken, kan je een meer samenhangende begeleiding bieden die is afgestemd op de behoeften.
- **Volg opleidingen en win informatie in:** Vaardigheden ontwikkelen op het gebied van niet-oordelend luisteren, herkennen van risicofactoren en reeds beschikbare hulpbronnen, kennis verwerven over effectieve benaderingen en strategieën voor gezondheidsbevordering, enz...

Augustus 2026

Nuttige links

Féda bxl

Féda bxl, Brusselse federatie van gespecialiseerde instellingen op het gebied van drugs en verslaving vzw (het vroegere FEDITO BXL), verenigt 30 instellingen die in Brussel actief zijn op het gebied van voorlichting, preventie, risicobeperking, zorg, begeleiding en epidemiologie rond gebruik van psychoactieve middelen (alcohol, tabak en andere legale of illegale drugs) en (middelen)verslaving.

Voor meer informatie:

www.fedabxl.be/nl/

Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD)

Het VAD biedt betrouwbaar en onafhankelijk advies en informatie over alcohol, illegale drugs, psychotrope middelen, gokken en videogames. Het VAD is tevens de overkoepelende organisatie van de Vlaamse verenigingen die actief zijn op het gebied van alcohol en andere drugs.

Voor meer informatie:

www.vad.be

Augustus 2026

Meer informatie

Om te lezen

FR

Sectoraal strategisch plan

‘(Més)usages de drogues et conduites addictives: plan du secteur spécialisé bruxellois 2024-2028’ ((Mis)bruik van drugs en verslavend gedrag: plan van de Brusselse gespecialiseerde sector 2024-2028)

Dit derde ‘drugsplan’ reikt een honderdtal maatregelen aan om de volksgezondheid, de opvang van begunstigen van gespecialiseerde diensten of aanverwante sectoren en het beleid rond gebruik en misbruik van psychoactieve middelen (alcohol, tabak en andere drugs) en verslavend gedrag (met of zonder middelen) voor de hele samenleving te verbeteren.

Voor professionals.

Door de Brusselse federatie van gespecialiseerde instellingen op het gebied van drugs en verslavingen (féda bxl) en door vertegenwoordigers van haar 30 aangesloten verenigingen.

Meer informatie

[\(Més\)usages de drogues et conduites addictives • Plan du secteur spécialisé bruxellois 2024-2028 - féda bxl asbl](#)

FR

Handvest

Charte de la réduction des risques (Handvest risicobeperking)

Het Handvest risicobeperking is bedoeld als conceptuele basis voor elke aanpak die zich beroept op risicobeperking bij drugsgebruik in Franstalig België. Daarom beloven de ondertekenaars van dit handvest dat ze de grondgedachte en de bepalingen ervan zullen naleven bij hun werk rond drugsgebruik. Dit handvest is opgesteld op initiatief van de vzw Modus Vivendi en is tot stand gekomen in overleg met alle actoren uit de welzijns- en gezondheidssector die met deze problematiek te maken hebben, en met drugsgebruikers.

Voor professionals uit de welzijns- en gezondheidszorg

Door Modus Vivendi.

Meer informatie

[Notre vision - La réduction des risques - Modus Vivendi Charte de la réduction des risques.pdf](#)

Augustus 2026

FR

Actieplan

Plan bruxellois de RdR (Brussels plan voor risicobeperking)

Het Brusselse plan om de risico's van drugsgebruik te beperken, heeft tot doel de huidige stand van zaken op het gebied van risicobeperking in Brussel in kaart te brengen en een actieplan voor te stellen. Het richt zich op verschillende leefomgevingen: de straat, zorginstellingen, gevangenissen, het uitgaansleven, de sportwereld en tot slot een zogenaamde transversale groep.

Voor professionals uit de welzijns- en gezondheidszorg.
Door Modus Vivendi.

Meer informatie

[Plan bruxellois de RdR - Modus Vivendi](#)

FR / NL

Interfederale strategie voor een globaal en geïntegreerd drugsbeleid 2026-2029

De Interfederale Drugsstrategie 2026-2029 bouwt voort op de vorige strategie voor 2024-2025, maar houdt rekening met recente trends op het gebied van drugsgebruik en met ontwikkelingen op de markten voor legale en illegale drugs. In 2026 zal de Algemene Cel Drugsbeleid zich inzetten om dit strategisch plan om te zetten in een actieplan, dat vergezeld gaat van een duidelijk omschreven opvolgings- en evaluatiestrategie.

Meer informatie

[FR : Stratégie Interfédérale drogues 2026-2029 FR](#)

[NL : Interfederale Drugsstrategie 2026-2029 | Volksgezondheid](#)

FR

Persbericht

30 jaar later wordt risicobeperking nog steeds geconfronteerd met een “oorlog tegen drugsgebruikers” die gebruikers in gevaar brengt

Ter gelegenheid van haar 30-jarig jubileum blikt de vzw Modus Vivendi terug op haar werk op het gebied van risicobeperking bij drugsgebruik, vanaf de hiv-/aidsgezondheids crisis tot de huidige maatschappelijke crises. Het verbod op het testen van producten in feestomgevingen toont aan dat de politiek nog steeds de voorkeur geeft aan een repressieve aanpak van het gebruik van als illegaal aangemerkte verdovende middelen. Voor de vzw en haar partners is ‘zwaar’ drugsgebruik vooral een kwestie van volksgezondheid en is risicobeperking een strategie die op veel gebieden nog steeds haar waarde blijft bewijzen. De hele dag debatteerden 200 professionals uit de verslavingszorg en gebruikers die zijn opgeleid in de principes van risicobeperking (jobisten) over diverse huidige uitdagingen. Deze besprekingen hebben geleid tot een reeks nieuwe aanbevelingen voor Modus Vivendi en zijn partners.

Voor professionals uit de welzijns- en gezondheidszorg
Door Modus Vivendi.

Meer informatie

[30 ans de Modus Vivendi](#)

Augustus 2026

NL

Dossier

Harm Reduction

Dit dossier belicht risicobeperkende initiatieven, d.w.z. initiatieven die streven naar het beperken van de schade bij middelengebruik. Het geeft een overzicht van de recente onderzoeksliteratuur over de effectiviteit van concrete interventies. Ook beschrijft het de plaats van risicobeperking in de aanpak van de drugsproblematiek en formuleert het de daarmee samenhangende uitdagingen.

Verschenen in 2014

Door VAD.

Meer informatie

[Dossier Harm reduction | VAD](#)

FR / NL

Artikel

Crackgebruik in de openbare ruimte van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: de urgentie van een structurele aanpak

Een onderzoeksrapport geeft een overzicht van de toenemende problematiek rond crackgebruik in de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het onderzoek toont een significante stijging van crackgebruik aan en wijst op de noodzaak van een geïntegreerde beleidsaanpak die naast veiligheidsmaatregelen ook sociale en gezondheidsgerichte interventies omvat.

Voor professionals.

Door het Instituut voor Sociaal Drugsonderzoek (ISD) van de Universiteit van Gent en het Observatorium van safe.brussels.

Meer informatie

FR : [Consommation de crack dans l'espace public en Région de Bruxelles-Capitale : l'urgence d'une approche structurelle | safe.brussels](#)

NL : [Crackgebruik in de openbare ruimte van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: de urgentie van een structurele aanpak | safe.brussels](#)

Augustus 2026

FR

Bulletin socio-épidémiologique (Socio-epidemiologisch bulletin)
Prévention des usages de drogues et addictions auprès des jeunes (Preventie van drugsgebruik en verslaving bij jongeren)

Het rapport van Eurotox over de preventie van drugsgebruik en verslaving bij jongeren streeft verschillende, complementaire doelstellingen na:

- het gebruik van psychoactieve stoffen en de evolutie daarvan bij adolescenten beschrijven;
- de verschillende benaderingen voor verslavingspreventie in kaart brengen;
- de organisatorische en regelgevende kaders in Franstalig België met betrekking tot preventie bij jongeren schetsen;
- de belangrijkste uitdagingen onder de aandacht brengen om de preventie in de leefomgeving van jongeren te verbeteren;
- een overzicht opstellen van preventiemodellen en -programma's in het onderwijs die wereldwijd positief zijn beoordeeld in wetenschappelijke evaluaties;
- aanbevelingen formuleren om betere omstandigheden te creëren voor de ontwikkeling van preventie.

Voor professionals.

Door Eurotox.

Meer informatie

[Eurotox • Bulletin socio-épidémiologique : Prévention des usages de drogues et addictions auprès des jeunes - féda bxl asbl](#)

FR

Brochure

'Assuétudes: une enquête menée auprès des acteurs de l'enseignement secondaire de la Région de Bruxelles-Capitale' (Verslaving: een enquête onder spelers in het secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)

In 2007 heeft de regering van de Franse Gemeenschap (minister van Onderwijs en minister van Gezondheidsbevordering) het CBPS (voorheen CLPS van Brussel) de opdracht gegeven om als Steunpunt Scholen voor preventie van verslavingen (PAA). Het is van groot belang om te luisteren naar de spelers in het onderwijs. Deze enquête uit 2011 was erop gericht meer inzicht te verschaffen in de praktijken van de Brusselse secundaire-schoolgemeenschap rond risicogedrag van jongeren, en meer bepaald verslavingen, en hun verwachtingen en behoeften in kaart te brengen.

Voor professionals.

Door het Brussels Centrum voor gezondheidsbevordering (CBPS).

Meer informatie

[Assuétudes - Centre bruxellois de la promotion de la santé](#)

Augustus 2026

FR

Brochure

Allô Police? Pour en finir avec les opérations drogues dans les écoles' (Hallo politie? Drugsoperaties in scholen een halt toeroepen)

Deze brochure is opgesteld naar aanleiding van het toenemende aantal politieinterventies in scholen om het drugsgebruik aan te pakken. Aangezien dergelijke operaties in de wetenschappelijke literatuur als ondoeltreffend en zelfs contraproductief worden beschouwd, heeft dit overlegorgaan een brochure gepubliceerd om schoolactoren te informeren over de zinloosheid ervan, in te gaan op de bezorgdheid over drugsgebruik en middelen ter beschikking te stellen voor preventie van drugsgebruik.

Centre Bruxellois de Promotion de la Santé (CBPS) en Délégué Général aux Droits de l'Enfant (DGDE - Kinderrechtencommissaris).

Meer informatie

[Allô Police ? Pour en finir avec les opérations drogues dans les écoles - Centre bruxellois de la promotion de la santé](#)

NL

Artikel

Druggebruikersruimtes: pragmatische oplossing of noodzaak?

Brussel en Antwerpen, de twee grootste steden van België, staan voor uitdagingen. In beide steden leven mensen in preciaire omstandigheden die drugs gebruiken.

Hoewel deze mensen vergelijkbare noden hebben, heeft Antwerpen – in tegenstelling tot Brussel en Luik – geen gebruikersruimte. Wat kunnen deze steden van elkaar leren?

Tijdens de studiedag van de VAD op 22 november 2024 hebben Tessa Windelinckx en Tino Ruyters (Free Clinic, Antwerpen) en Bruno Valkeneers (vzw Transit, Brussel) hun standpunten gedeeld.

Door VAD.

Meer informatie

[Druggebruikersruimtes: pragmatische oplossing of noodzaak? | VAD](#)

NL

Brochure

Vragen van ouders over kinderen, drugs en de wet

Wat als je kind drugs gebruikt of gokt? Gezinnen met druggebruikende kinderen staan onder hoge druk. Ouders zitten vaak met juridische vragen over hun rechten en plichten.

Deze brochure biedt heldere antwoorden op veelvoorkomende vragen en verwijst naar deskundig advies op maat.

Door VAD.

Prijs: € 1,5 (25 gratis exemplaren).

Meer informatie

[Vragen van ouders over kinderen, drugs en de wet | VAD](#)

Augustus 2026

FR

Brochure

‘Drogues, assuétudes, quelle prévention?’ (Preventie van drugs en verslaving)

Deze brochure legt de werkmethoden uit en geeft een overzicht van de gespecialiseerde actoren op het gebied van preventie.

Bestemd voor professionals in de jeugdzorg en het onderwijs.

Door féda bxl.

[Meer informatie](#)

[Leermiddelen - féda bxl vzw](#)

FR

Brochure

‘L’abécédaire des secteurs. Vers une terminologie commune pour le secteur assuétude’ (Het abc van de sectoren. Naar een gemeenschappelijke terminologie voor de verslavingssector)

Het lijkt vanzelfsprekend om tussen professionals uit dezelfde sector en ten opzichte van hun verschillende gesprekspartners afspraken te maken over de definitie van bepaalde begrippen en om, op basis daarvan, de termen te bepalen die ze bij voorkeur gebruiken in het discours. In het verlengde van de gemeenschappelijke beleidsverklaring van de verschillende overheidsinstanties met bevoegdheid op het gebied van drugsverslaving, is een werkgroep ‘terminologie’ opgericht om zich over deze kwesties te beraden.

Door féda bxl.

[Meer informatie](#)

[Leermiddelen - féda bxl vzw](#)

Augustus 2026

Om te beluisteren

FR

Info/debat

CLIP Radio

CLIP Radio is een radioproject dat van begin tot eind door het publiek van DUNE gerund wordt. Het programma wordt één keer per maand uitgezonden op Radio Panik en behandelt onderwerpen die rechtstreeks verband houden met bestaansonzekerheid en gebruiksproblemen.

Voor iedereen.

Clip Radio, Radio Panik en DUNE vzw.

Elke tweede dinsdag van de maand, van 19 tot 20 uur.

Meer informatie

<https://www.radiopanik.org/emissions/clip-radio/>

<https://dune-asbl.be/actions-communautaires/>

Augustus 2026

Om te sensibiliseren

NL

Educatief spel

De invloed van Mens, Middel en Milieu (MMM) op druggebruik en drugproblemen

Het psycho-educatiemateriaal is gericht op hulpverleners die gebruikers en hun naasten begeleiden. Het kan zowel individueel als in groep worden aangewend. Het gaat daarbij om gebruikers die ambulant of (semi)residentieel in begeleiding zijn voor problemen met alcohol, andere drugs en/of psychoactieve medicatie, gamen of gokken. Het MMM-model (Mens-Middel-Milieu) is de rode draad doorheen dit materiaal. Het pakket helpt om een antwoord te formuleren op de vraag: hoe komt het dat iemand drugs gaat gebruiken en daar(al dan niet) problemen mee krijgt?

Door het Vlaams Expertisecentrum voor Alcohol en Andere Drugs (VAD).

Meer informatie

[De invloed van Mens, Middel en Milieu \(MMM\) op druggebruik en drugproblemen | VAD](#)

NL

Educatief spel

CRUSH : werken met jongeren rond relaties, alcohol en cannabis

“Crush” leert jongeren op een verantwoordelijke manier omgaan met alcohol en cannabis en daarbij zorg te dragen voor zichzelf en anderen. Het vertrekt vanuit een levensdomein waar elke jongere voeling mee heeft, namelijk vrienden en relaties. Educatief pakket met filmpjes, leerlingenbundels en PowerPointpresentaties, sectorspecifieke fiches, enz.

Voor professionals die werken met jongeren tussen 15 en 18 jaar.

Groepen van maximaal 25 personen.

Door het Vlaams Expertisecentrum voor Alcohol en Andere Drugs (VAD).

Meer informatie

[CRUSH - Werken met jongeren rond relaties, alcohol en cannabis | VAD](#)

Augustus 2026

NL

Brochures/posters

Cannabis, psychoactieve middelen, cocaïne, kansspelen, gokken

Voorlichtings- en bewustmakingsmateriaal in de vorm van informatiefiches, thematische dossiers, folders, enzovoort, over diverse verslavingsvormen en middelen.

Voor alle doelgroepen.

Door het Vlaams Expertisecentrum voor Alcohol en Andere Drugs (VAD).

[Meer informatie](#)

[Catalogus | VAD](#)

NL

Educatief bordspel

Drugrace

Drugrace is een interactief bordspel waarbij jongeren informatie krijgen over alcohol, drugs, gamen en gokken, leren omgaan met groepsdruk en situaties leren beoordelen. Het spel werkt zoveel mogelijk met beelden om tegemoet te komen aan de minder talige doelgroep.

Voor een groep van 4 tot 10 jongeren vanaf 15 jaar.

Door VAD.

[Meer informatie](#)

[Drugrace. Spel voor jongeren | VAD](#)

NL

Psycho-educatiedossier

Drugs in de hersenen

Hulpverleners kunnen deze fiches gebruiken om visueel uit te leggen wat er in onze hersenen gebeurt wanneer we drugs gebruiken, en hoe gebruik de werking van onze hersenen op de langere termijn beïnvloedt. Naast de fiches bestaat er ook een PowerPoint-presentatie.

Door VAD.

[Meer informatie](#)

[Drugs in de hersenen](#)

Augustus 2026

NL

Psycho-educatiedossier

Waarom is verslaving moeilijk te doorbreken

Hulpverleners kunnen deze brochure gebruiken om visueel uit te leggen dat ons gedrag gestuurd wordt door twee systemen: automatische processen en bewuste gedragingen.

Daarna kan aan de hand van de brochure worden uitgelegd hoe dat tweesystemen- model bij een verslaving op hol slaat.

Door VAD.

Meer informatie

[Waarom is verslaving moeilijk te doorbreken](#)

FR

Brochure

'Alcool et autres drogues. Le vrai et le faux' (Alcohol en andere drugs. Feiten en fabels)

Vandaag kunnen veel mensen niet goed onderscheiden wat waar is en wat niet waar is als het om drugs gaat. Een vertekend beeld en hardnekkige vooroordelen leiden soms tot ongegronde angsten en ongepaste reacties: passiviteit, gebrek aan dialoog, afwijzing, ...

Soms moeten we onszelf in vraag stellen en de vele vooroordelen over alcohol en andere drugs laten voor wat ze zijn. Afstand nemen van onze valse zekerheden en de problematiek vanuit een meer genuanceerd perspectief bekijken. We moeten een echte dialoog over deze complexe fenomenen tot stand brengen.

Door féda bxl.

Meer informatie

[Leermiddelen - féda bxl vzw](#)

FR

Bordspel

Pictos Consos

Hoewel het soms moeilijk is om erover te praten, zijn bewustwording van ons gebruik en de context ervan een noodzakelijke eerste stap om actie te ondernemen. Pictos Consos is gebaseerd op de driehoek van Olivenstein en maakt het mogelijk om op een eenvoudige en speelse manier te praten over wat we af en toe of dagelijks gebruiken.

Bestemd voor jongeren vanaf 12 jaar en volwassenen. Het kan individueel of in groep (2 tot 6 personen) worden gebruikt.

Door Univers Santé.

Te huur bij Culture et Santé: gratis (borg € 20).

Meer informatie

[Pictos consos | Cultures & Santé](#)

Augustus 2026

FR

Bordspel

‘Feelings addictions: en parler autrement’ (er anders over praten)

Een bordspel waarmee je met je doelgroep risicogedrag en verslavingen aan alcohol, drugs, roken, seks, gokken, geneesmiddelen, technologie, sport of eten kunt aankaarten. De deelnemers worden uitgenodigd om hun emoties in bepaalde situaties te uiten en vervolgens te raden wat de andere spelers hebben gevoeld.

Bestemd voor jongeren vanaf 11 jaar.

Door Act in games.

Meer informatie

02 558 88 11

cdoc@cultures-sante.be

<https://www.cultures-sante.be/outils-ressources/feelings-addictions-en-parlerautrement/>

FR

Ervaringsdossier

‘Jeunes, prises de risques et conduites addictives’ (Jongeren, risicogedrag en verslavingsgedrag)

Dit dossier is een educatief hulpmiddel voor gezondheidsvoorlichting aan groepen adolescenten en jongeren, waarbij een ervaringsgerichte aanpak wordt gehanteerd.

Door CODES Vacluse.

Meer informatie en gratis huur (borgsom € 30)

02 558 88 11

cdoc@cultures-sante.be

<https://www.cultures-sante.be/outils-ressources/jeunes-prises-de-risques-etconduites-addictives>

FR

Educatief spel

‘Jouer à débattre: Les addictions’ (Debatspel: Verslaving)

Het spel spoort je aan om samen na te denken over het nemen van risico's. Zo stelt het de vele oorzaken van verslaving aan de orde en zorgt het ervoor dat je individuele sterke en zwakke punten beter begrijpt. Dit spel helpt jongeren ook bij het ontwikkelen van hun cross-functionele vaardigheden (kritisch denken, argumenteren, besluitvorming, groepswerk, enz.).

Bestemd voor jongeren vanaf 13 jaar.

Groepen van 15 tot 30 personen.

Door ADC - MILDECA - DGESCO.

Meer informatie

[Les addictions - Jouer à débattre](#)

Augustus 2026

Om te begeleiden

FR

Poster

Diensten voor drugs en verslavingen in Brussel

Deze poster in A1-formaat geeft een overzicht van alle Brusselse diensten op het gebied van drugs en verslavingen.

Exemplaren ophalen:

Bel vooraf naar het nummer 02 289 09 60.

Ga naar een van de lokalen van het Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid (Verenigingsstraat 15 - 1000 Brussel).

De Nederlandstalige versie van deze poster zal later beschikbaar zijn.

Meer informatie

[Nieuwe tool: Poster 'Diensten voor drugs en verslavingen in Brussel | Brussels Platform Geestelijke Gezondheid](#)

NL

Online

COMPAS BXL: coaching en ondersteuning voor middelenpreventie

COMPAS BXL heeft als doel middelengebruik onder jongeren in Brussel te voorkomen.

De vereniging helpt jouw organisatie bij het ontwikkelen van een duidelijk beleid rond middelengebruik en verslaving door samen te werken rond visie, regelgeving, zorg en begeleiding.

Bestemd voor organisaties die werken met jongeren en jongvolwassenen met een verslaving.

CAW (Centrum voor Algemeen Welzijnswerk), CGG (Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg) en Gezond in Brussel.

Meer informatie

[COMPAS BXL | Vlaamse Gemeenschapscommissie](#)

FR / NL

Online screeningstool me-ASSIST

De me-ASSIST-test (modified electronic - Alcohol, Smoking and Substance Involvement Screening Test) helpt professionals uit de gezondheids- en welzijnzorg om met cliënten het gesprek aan te gaan over alcohol, andere drugs, psychoactieve medicatie of gokken.

Verscheidene screeningsinstrumenten helpen je om middelengebruik te detecteren en de ernst in te schatten. De professional stelt de vragen die op het scherm verschijnen en ontvangt een risico-inschatting op basis van deze antwoorden. Samen met het resultaat, worden ook handvatten voor een korte interventie aangereikt.

Meer informatie

[VAD me-ASSIST](#)

Augustus 2026

FR / NL

Telefonisch/online

Telefonische permanenties

Er zijn verschillende hulplijnen waar iedereen terecht kan om te praten en/of vragen te stellen over drugs, drugsgebruik en verslavingsgedrag. Anonimiteit en beroepsgeheim zijn gegarandeerd. Sommige instanties zijn ook bereikbaar via chat of e-mail.

Meer informatie

De Druglijn: NL (FR)

078 15 10 20

<https://www.druglijn.be/>

FR : Français - De Druglijn

Infor Drogues & Addiction: FR

02 227 52 52

permanence@infordrogues.be

[Service permanence - Infor Drogues & Addictions asbl](#)

Narcotics Anonymous: FR / NL

0476 64 30 54

[Hulp-/Infolijnen | Narcotics Anonymous België](#)

Vereniging voor preventie van gokverslaving en bescherming van gokkers: FR / NL

0800 35 777

[Kansspelcommissie | Gaming Commission](#)

Résad: FR

Infolijn voor professionals

02 534 87 41

[Acteurs de terrain - Résad](#)

FR / NL

Poster

La roue des drogues / Het drugwiel

Verschillende psychoactieve stoffen hebben verschillende effecten op lichaam en geest. Het drugwiel is een eenvoudig model in de vorm van een poster dat kan worden gebruikt om meer inzicht te krijgen in de verschillende categorieën drugs en hun effecten. Het is niet bedoeld om alle bestaande drugs en hun effecten weer te geven. De buitenste ring geeft de categorie drugs aan. De middelste ring toont enkele effecten die mensen kunnen ervaren bij het gebruik van drugs uit deze categorie. De binnenste ring geeft voorbeelden van drugs die tot deze categorie behoren.

Auteur: Mark Adley, op basis van het werk van www.thedrugswheel.com

Voor professionals.

Meer informatie

FR : [La roue des drogues - AIDQ](#)

NL : [Het Drugwiel - VAD](#)

Augustus 2026

FR

Informatieblad

‘Assuétudes: ressources pour les professionnel·les de santé’ (Verslavingen: informatie voor gezondheidswerkers)

Dit document is bedoeld als ondersteuning voor Brusselse eerstelijnsprofessionals bij de diagnose, evaluatie, behandeling, doorverwijzing en voorlichting van patiënten die kampen met verslavingen.

Door Sylvie Cassiers (vzw Résad) en Lou Richelle (DMG-ULB), bijgewerkt door het Centre Universitaire de Médecine Générale (CUMG) van de ULB in 2024.

Meer informatie en download

<https://dmgulb.be/aide-a-la-pratique/#assuetudes>

FR

Brochure

Conseils à l’entourage (Advies voor de omgeving)

Een naaste helpen die verslaafd is, is niet eenvoudig. Het is nog moeilijker wanneer zijn of haar problemen ook het leven van de naaste beïnvloeden. Deze gids geeft enkele tips om beter om te gaan met de situatie die een naaste ervaart.

Door Centre des addictions Bruxelles-Epsylon.

Meer informatie

[Conseils Entourage.pdf](#)

NL

Praktische gids

Basismateriaal voor terugvalpreventie bij problemen met middelengebruik, gamen of gokken

Terugvalpreventie is een basisstrategie in de hulpverlening bij problemen met middelengebruik, gamen of gokken. Veranderen van gedrag vraagt veel inspanningen, en terugval hoort bij het veranderproces. Dit basismateriaal biedt een aantal concrete werkinstrumenten voor de verslavingszorg. De interventies zijn gebaseerd op cognitieve gedragstherapie, en gericht op het ontwikkelen van vaardigheden om abstinentie of verminderd gebruik vol te houden, en het risico op terugval te beperken.

Door VAD.

Meer informatie

[Basismateriaal voor terugvalpreventie bij problemen met middelengebruik, gamen of gokken | VAD](#)

Augustus 2026

Om deel te nemen

NL

Online/Ter plaatse Cursussen en opleidingen

Het Vlaams Expertisecentrum voor Alcohol en Andere Drugs (VAD) biedt een breed scala aan cursussen en opleidingen aan, zowel online als op locatie, over middelengebruik, preventie, begeleiding, productinformatie en nog veel meer.

Het opleidingsaanbod richt zich tot een breed publiek van professionals uit de preventie- en begeleidingssector: basis- of vervolgoopleidingen, uitwisseling van ervaringen, korte of lange opleidingen.

Door VAD.

Meer informatie

[VAD Vormingen | VAD-academie](#)

[E-learning | VAD-academie](#)

[Vormingstrajecten | VAD-academie](#)

NL

Ter plaatse Ontwikkeling van een verslavingsbeleid in je organisatie

Tijdens een interactieve opleiding op maat (van hun organisatie) leren tussenpersonen onder meer verschillende vormen van verslaving (roken, alcohol, psychoactieve geneesmiddelen, illegale drugs, gokken) herkennen en bespreekbaar maken. CGG Brussel biedt ook ondersteuning bij het uitwerken en implementeren van een beleid rond opleiding en verslavingspreventie.

Bestemd voor alle organisaties die een alcohol-, drugs- of gokbeleid willen ontwikkelen.

Door de preventiemedewerkers van het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) Brussel.

Haachtse Steenweg 76, 1210 Sint-Joost-Ten-Node.

Meer informatie

0484 89 75 79

annelies.vandeveld@cgg-brussel.be

<https://www.centrageestelijkegezondheidszorg.be/cgg/brussel/preventie>

FR

Face-to-face/online Féda bxl - opleidingen

Op de website van féda bxl staan meerdere soorten opleidingen vermeld waaronder geplande opleidingen van korte duur en opleidingen op aanvraag of gespreid over een langere periode.

Meer informatie

[Formation - féda bxl asbl](#)

Augustus 2026

FR

Face-to-face

Formation - De la réduction des risques à la prévention des assuétudes (Opleiding - van risicobeperking tot verslavingspreventie)

De opleiding duurt drie dagen en behandelt de volgende thema's: opvattingen en vooroordelen over het gebruik van psychotrope middelen, soorten middelen, hun effecten, gebruikswijzen en risico's, praktijken voor risicobeperking, geopolitieke en wetgevende aspecten, begrippen verslaving en autonomie, preventiestrategieën en hun toepassing en educatieve tools voor verslavingspreventie in het kader van gezondheidsbevordering.

December 2026.

Meer informatie

02 512 17 66

info@prospective-jeunesse.be

<https://prospective-jeunesse.be/formation/de-la-reduction-des-risques-ala-prevention-des-assuetudes-bruxelles/>

FR

Face-to-face

Delen van expertise: communiceren met patiënten met verslavingen (alcohol, drugs, geneesmiddelen)

PsyBru ondersteunt opleidingen op maat die worden aangeboden door geconventioneerde psychologen. De opleider en geconventioneerde psycholoog komt op aanvraag gratis en afhankelijk van zijn of haar beschikbaarheid een team (minimaal 3 personen) opleiden.

Deze opleiding wil artsen communicatiemiddelen aanreiken om beter om te gaan met de weerstand van patiënten met een middelenverslaving, om hen te motiveren, hen te helpen hun gewoonten te veranderen en zich te laten behandelen.

Opleider: Manuel Dupuis, psycholoog (ULB) gespecialiseerd in verslavingszorg (Université de Montréal). Bestemd voor huisartsen en assistenten.

Meer informatie

0486 68 84 46

md.psychosport@gmail.com

[Communiquer avec des patients souffrant d'addictions \(alcool, drogues, médicaments\) \(médecins\) - PsyBru](#)

FR

Face-to-face

Infor Drogues & Addictions - service de prévention (Info Drugs & Verslavingen - preventiedienst)

De preventiedienst Infor Drogues & Addictions biedt professionals uit verschillende sectoren (onderwijs, sociale diensten, ziekenhuizen, ...) begeleiding rond preventie en management van het gebruik van psychoactieve middelen. Het team komt op aanvraag naar instellingen of in de buurt, om deze opleidingen te geven.

Meer informatie

02 227 52 61

<https://infordrogues.be/services/le-service-de-prevention/>

Augustus 2026

FR

Face-to-face

Modus Vivendi - opleidingen

De vzw Modus Vivendi biedt een breed scala aan opleidingen rond het beperken van de risico's van drugsgebruik. Ze zijn bedoeld voor alle professionals die in het kader van hun praktijk in contact komen met drugsgebruikers: medisch en paramedisch personeel, maatschappelijk werkers, gemeentemedewerkers, gevangenis personeel, straathoekwerkers, leerkrachten, animatoren, enz.

Op vraag van de professional.

Meer informatie

+32 2 644 22 00

modus@modusvivendi-be.org

[Modus Vivendi | Formations](#)

FR / NL

Face-to-face

DUNE - Opleidingen op maat: drugsgebruik en risicobeperking

Opleidingen op maat om het begrip van drugsgebruik en schadebeperking te verbeteren. Ze zijn gericht op professionals die in contact komen met mensen die drugs gebruiken, ongeacht hun sector of functie.

Door DUNE vzw.

Duur: 1 tot 3 dagen, te bepalen op basis van een analyse van de behoeften van de aanvragende instelling.

Meer informatie

[Formation - DUNE ASBL](#)

FR / NL

Opleiding

Prospective Jeunesse - Genres et usages de drogues: Les nouveaux enjeux d'une prévention plus inclusive (Gender en drugsgebruik: de nieuwe uitdagingen van een meer inclusieve preventie)

Deze opleiding heeft als doel je kennis te vergroten over de begrippen drugsgebruik (met of zonder middelen), verslaving(en), gender en intersectionaliteit, vanuit een genderperspectief de kennis en aanpak rond drugsgebruik te bevragen, na te denken over je eigen professionele praktijk om een meer inclusieve houding te ontwikkelen, en van gedachten te wisselen en na te denken over preventiestrategieën (doelgroepen en instellingen) in verband met gender en drugsgebruik.

Door Prospective Jeunesse.

3 sessies van 3 uur in november en december 2026.

Meer informatie

[Genres et usages de drogues : Les nouveaux enjeux d'une prévention plus inclusive](#)

Augustus 2026

FR

Opleiding

Module Sensibilisation Résad (Resad-bewustmakingsmodule)

Deze module heeft tot doel taboes en vooroordelen in vraag te stellen en te ontcrachten, theoretische en klinische tools aan te reiken en na te denken en van gedachten te wisselen over de eigen praktijk.

Bestemd voor alle psychosociale of (para)medische hulpverleners die in contact komen met mensen met een verslaving.

Door Résad.

10 sessies van 3 uur gespreid over het jaar.

Meer informatie

<https://resad.be/acteurs-de-terrain/modulesensibilisation/>

FR

Opleiding

Le fil relationnel: échange de pratiques autour de la question des assuétudes (De relationele rode draad: uitwisseling van praktijken rond verslaving)

Werken met mensen die drugs en/of alcohol gebruiken, kan lastig zijn en leidt soms tot ontmoediging of zelfs woede. Toch lijkt het ons dat hun moeilijkheden vaak een spiegel zijn voor onze eigen vragen of angsten. Binnen de veilige omgeving van dit programma gaan we op zoek naar de ervaringen uit de dagelijkse praktijk van de deelnemers en de daarmee samenhangende uitdagingen. We verkennen de standpunten van de hulpverleners, in relatie tot de opdrachten en werkwijze van hun instellingen en de verantwoordelijkheden die ze daar krijgen.

Eenmaal per jaar, sessies van 3 uur gedurende 6 maanden

Door Résad.

Meer informatie

[Le fil relationnel - Résad](#)

FR / NL

Face-to-face/Online

Bijeenkomst 'Support. Don't Punish.'

Support. Don't Punish is een internationale pleitcampagne voor drugsbeleid, gebaseerd op gezondheidsbevordering en respect voor de mensenrechten. Ieder jaar op 26 juni komen de deelnemers samen om verandering op dit gebied te bevorderen.

Op de website van het collectief dat actief is in België, vindt de professional nieuws en documentatie over dit thema.

Meer informatie

[Support. Don't Punish · Belgium](#)

Augustus 2026

In de zorgzone

In de Zorgzone Centrum-West

Het team van de Zorgzone heeft deze maand geen lokaal georganiseerde activiteiten vastgesteld.

Indien u op de hoogte bent van activiteiten rond dit thema in de Zorgzone Noord,
[neem dan contact met ons op.](#)

Augustus 2026

Referenties

1. FR: Cellule générale Politique Drogues. (2026). Stratégie interfédérale pour une politique globale et intégrée en matière de drogues 2026-2029. Réunion Thématique Drogues.
[Stratégie Interfédérale Drogues 2026-2029 | Santé Publique](#)

NL: Algemene Cel Drugsbeleid. (2026). Interfederale strategie voor een globaal en geïntegreerd drugsbeleid 2026-2029. Thematische Vergadering Drugs.
[Interfederale Drugsstrategie 2026-2029 | Volksgezondheid](#)
2. Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé. (2025).
Enquête nationale sur la soumission chimique: Rapport 2024.
Centre d'addictovigilance de Paris.
<https://ansm.sante.fr/uploads/2025/05/20/20250517-cada25v35-rapp-nat-soum-chimique-22-2024.pdf>

Ben je een professional actief in de welzijns- en gezondheidssector?
Oefen je je activiteit uit en/of begeleid je mensen in complexe situaties die op het grondgebied van de Zorgzone Centrum-West?

Zoek je praktische informatie over het Brusselse zorgaanbod of oriëntatiehulp (dienstverleners, ondersteuningsmaatregelen, proefprojecten, financiële steun enz.)?

Ons team staat elke werkdag van 9 tot 17 uur voor je klaar om je naar de juiste middelen te leiden.

**Voor meer informatie over preventie,
ga naar
www.zorgzone-centrum-west.brussels**